

CIRKULÄR 09:75

Kommunledningen
Barn- och utbildningsnämnder

Förvaltningsbesvär över beslut om bidragsbelopp till enskild verksamhet

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2009 har det införts en möjlighet till förvaltningsbesvär över kommunens beslut om bidrag till enskild verksamhet (SFS 2009:670, prop.2008/09:171). I cirkulär 09:41 har vi redogjort för de nya bidragsreglerna när det gäller bidrag till enskilda huvudmän. Detta cirkulär utgör ett komplement till det tidigare cirkuläret, och behandlar frågan om överklaganden av bidragsbesluten.

Beslut om bidrag till enskilt bedrivna förskolor och fritidshem

Kommunens beslut enligt 2a kap. 17a§ andra och tredje styckena skollagen om bidrag till av kommunen godkänd enskilt bedriven *förskola* och *fritidshem* (grundbelopp och tilläggsbelopp) får enligt 2a kap. 19 § skollagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Däremot kan inte bidragsbelopp till enskild verksamhet som avser pedagogisk omsorg överklagas med förvaltningsbesvär, utan endast med laglighetsprövning. Möjligheten att överklaga beslut om bidrag ska tillämpas första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

Beslut om bidrag till fristående grundskolor, obligatoriska särskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor

Enligt 9 kap. 17 skollagen (1985:1100) får kommunens beslut i ärenden om bidrag till en fristående *grundskola*, *obligatorisk särskola*, *gymnasieskola* och *gymnasiesärskola* (grundbelopp och tilläggsbelopp) överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelsen om överklagande av beslut om bidragsstorlek och beslut om tilläggsbelopp ska tillämpas första gången på beslut som avser kalenderåret 2010.

Förvaltningsdomstolens prövning

Den nya möjligheten för huvudmän för enskilt bedriven verksamhet att överklaga kommunens beslut om bidrag ska gälla såväl nivån på kommunens bidrag som ett beslut om att avslå en begäran om tilläggsbelopp. På så sätt kan en kommuns beslut om bidrag bli föremål för en förvaltningsdomstols fullständiga prövning. Det innebär att domstolen kan pröva och fastställa bidragets storlek. Domstolens

prövning kan t.ex. avse om kommunen har bestämt grundbeloppet efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten. Kommunen har rätt att överklaga domstolens beslut. I så fall ska överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Kommunens beslut om bidrag

Förvaltningsbesvär över beslut om bidrag är en ny företeelse och vi bedömer att kommunerna och landstingen bör hantera besluten på följande sätt.

Kommunfullmäktige fastställer budgeten för bl.a. skolverksamheten i kommunen för kommande kalenderår. Kommunfullmäktige eller nämnden fastställer resursfördelningsmodell och bidragsbelopp utifrån budgeten och beslutar om tilldelning av bidrag till enskilda huvudmän. Kommunen ska fatta ett särskilt beslut om bidrag för varje fristående huvudman i vilken kommunen har elever. Kommunen ska anta beslut senast i december om bidrag till enskilda verksamheter som avser grundbelopp och tilläggsbelopp i den mån kommunen fastställer generella tilläggsbelopp utifrån budget för kommande budgetår. Grundbeloppet kan vara generellt. Även tilläggsbeloppet kan i vissa avseende såsom modersmål vara generellt. Därutöver bör i beslutet anges att ytterligare tilläggsbelopp kan prövas i varje enskilt fall efter särskild ansökan.

Kommunen ska alltså fatta ett särskilt beslut till varje fristående huvudman i vilken kommunen har elever. Innehållet i de olika besluten kommer i flertalet fall att vara likalydande. Besluten kan dock skilja sig åt t.ex. med hänsyn till att lokal-kostnadsbidragen kan bedömas särskilt i varje enskilt fall. Varje ärende ska ha ett eget diarienummer.

Bsluten ska vara skriftliga, ange tillämplig lagbestämmelse och vara försett med motivering. Motiveringen kan utgöras av ett beräkningsunderlag, gärna kompletterat med en förklarande text, som på ett sammanfattande sätt klart beskriver hur bidraget beräknats. Utgångspunkten bör vara att den enskilde huvudmannen utifrån beräkningsunderlaget ska kunna bedöma om kommunen använt samma grunder som vid fördelning av resurser till de egna verksamheterna. Enligt vår bedömning kan det göras genom en jämförelse av bidragsbeloppen till egen och enskild verksamhet. Eventuella skillnader ska kunna förklaras, t.ex. om kommunens enheter gratis kan nyttja kommungemensamma resurser såsom städning eller måltider medan motsvarande kostnader ingår i bidragen till enskilda huvudmän. Förslagsvis redovisas även en sammanfattning av nämndens totala budget för att tydliggöra vilka resurser som finns utöver de som ingår i bidragsberäkningarna, t.ex. kostnader för myndighetsutövning, skolskjutsar och liknande övergripande kostnader.

Varje beslut ska förses med en underrättelse om hur man kan överklaga kommunens beslut, en s.k. överklagandeanvisning, se nedan. Ett beslut överklagas skriftligt. Varje fristående huvudman kan överklaga sitt beslut om bidrag för sin del.

Den fristående huvudman som varje ärende avser ska underrättas om beslutet. Underrättelsen om beslutet kan ske genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Normalt är det ändamålsenligt att parten får en kopia av beslutshandlingen eller ett utdrag ur det protokoll där beslutet har tagits in. Underrättelse kan även ske genom e-post.

Bidragsbeslutets omfattning

Nämndens beslut om bidragsbelopp för varje enskild fristående huvudman gäller för samtliga *befintliga* barn/elever från kommunen hos den huvudmannen vid tidpunkten för beslutet samt för alla under året *tillkommande* barn/elever från kommunen hos den huvudmannen. Om nya barn/elever börjar under pågående kalenderår behövs därför inget nytt beslut utan det räcker normalt med att kommunen hänvisar till det tidigare fattade beslutet. Om däremot det tidigare bidragsbeslutet inte kan tillämpas för tillkommande barn/elev ska ett nytt beslut fattas t.ex. om barnet/eleven har behov av särskilt tilläggsbelopp som måste bedömas individuellt.

Om en kommun har ett barn eller en elev som under året söker sig till en verksamhet hos en huvudman som startat under året och som därför inte tidigare har fått något bidrag, ska kommunen fatta ett beslut om bidrag till den huvudmannen under året. Samma sak gäller om kommunen har ett barn eller en elev som under året söker sig till en fristående huvudman som inte omfattades av det tidigare beslutet därför att ingen från kommunen hade sökt sig dit vid tidpunkten för beslutet. Dessa beslutet kan då överklagas särskilt.

Nämndens beslut i december bör alltså normalt omfatta flertalet av alla elever hos fristående huvudmän. Särskild prövning under året kan dock som framgår ovan behöva ske av tilläggsbelopp samt beträffande bidrag till nya huvudmän som tillkommer under året. Eventuellt bör nämnden delegera beslutanderätten i dessa fall till t.ex. anställd i kommunen. Ett delegationsbeslut överklagas på samma sätt som nämndens beslut.

Enligt 4 kap. 2 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet (SFS 2009:672) gäller att om ytterligare resurser ges till den kommunala verksamheten under budgetåret, ska motsvarande tillskott ges till de fristående skolorna och den enskilda verksamheten. I dessa fall blir det alltså nya beslut som ska fattas. Beslutet ska då endast avse ett beslut om storleken på tillskottsbeloppet.

Förvaltningslagens regler om överklagande m.m.

Kommunens beslut om bidrag kan som framgår ovan överklagas till allmän förvaltningsdomstol genom s.k. förvaltningsbesvär. Besluten överklagas till länsrätten. Genom lagändring som träder i kraft den 15 februari 2010 (prop. 2008/09:165) kommer benämningen länsrätten att byta namn till förvaltningsrätten.

I förvaltningslagen (FL) finns närmare bestämmelser om överklagande. Där framgår bl.a. följande. Av 21 § andra stycket FL följer att beslut ska förses med information om hur beslutet kan överklagas. Det ska framgå av överklagandeanvisningen att överklagandet ska göras skriftligt och att det i skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring klaganden begär. Vidare ska det framgå att skrivelsen ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet och att skrivelsen ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet (jfr 23 § FL). Se exempel nedan på utformningen av en överklagandeanvisning.

Enligt 24 § FL ska den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet pröva om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent ska den avvisas om inte annat följer av andra och tredje styckena. Enligt 25 § FL ska, om skrivelsen inte avvisas enligt 24 §, den myndighet som har meddelat beslutet överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som ska pröva överklagandet.

I 27 § FL stadgas följande. Finner en myndighet att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska myndigheten ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part, s.k. omprövning. Skyldigheten gäller även om beslutet överklagas, om inte klaganden begär att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition). Skyldigheten gäller inte om myndigheten har överlämnat handlingarna i ärendet till en högre instans eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att myndigheten ändrar beslutet.

Enligt 28 § FL förfaller ett överklagande av en myndighets beslut, om myndigheten själv ändrar beslutet så som klaganden begär. I så fall tillämpas inte 24 och 25 §§. Ändrar myndigheten beslutet på annat sätt än klaganden begär, ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte avvisning ska ske enligt 24 §.

Överklagandeanvisning

Exempel på överklagandeanvisning kan vara följande.

Vill ni överklaga Barn- och utbildningsnämndens i X kommun beslut ska ni skriva till Länsrätten i X län (förvaltningsrätten efter 15 februari 2010) och besvara er över beslutet.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Barn- och utbildningsnämnden i X kommun.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som ni begär.

Överklagandeskrivelsen ska ha kommit in till Barn- och utbildningsnämnden i X kommun inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet.

Förfarandet vid omprövning och överklagande

När kommunen får en skrivelse med en begäran om att beslutet om bidrag ska ändras, bör sammanfattningsvis följande följas.

Om skrivelsen kommer in inom klagotiden, bör skrivelsen i regel uppfattas som ett överklagande. Om kommunen finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter ska kommunen ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Kommunen är inte skyldig att göra någon grundlig ny prövning av ärendet. Omprövningsskyldigheten gäller inte när det krävs ytterligare utredning i ärendet. Omprövningen ska ske snabbt och får inte fördröja ärendet. Om kommunen ändrar beslutet så som klaganden begär förfaller överklagandet. Om kommunen inte finner anledning att ändra beslutet, behövs inget formligt beslut i omprövningsfrågan. Kommunen bör på lämpligt sätt notera sitt ställningstagande, så att länsrätten (förvaltningsrätten) får besked om detta, t.ex. kan anges att kommunen har omprövat beslutet och den inte funnit anledning att ändra det.

Kommunen prövar om skrivelsen kommit in i rätt tid, dvs. inom tre veckor från det att klaganden fick del av beslutet. Har skrivelsen kommit in för sent ska den avvisas. Detta beslut kan överklagas till länsrätten (förvaltningsrätten). Om kommunen finner att skrivelsen kommit in i rätt tid, behövs inget formellt beslut om detta. Det är dock lämpligt att det görs en anteckning om att rättidsprövning har gjorts.

Skrivelsen och övriga handlingar i ärendet ska överlämnas till den högre instansen dvs. till länsrätten (förvaltningsrätten). Detta gäller dock inte om överklagandet har förfallit vid omprövning eller om skrivelsen har avvisats därför att den har kommit in för sent. När handlingarna överlämnas till länsrätten (förvaltningsrätten) kan kommunen bifoga ett eget yttrande över överklagandet.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av
Irene Reuterfors-Mattsson, avd för juridik, tfn 08-452 75 44
Ann Sofi Agnevik, avd för juridik, tfn 08-452 75 40
Mona Fridell, avd för ekonomi och styrning, tfn 08-452 79 10
Eva-Lena Arefäll, avd för lärande och arbetsmarknad, tfn 08-452 79 45

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för juridik

Hans Ekman

Irene Reuterfors-Mattsson